

У. І. Моторнюк¹, В. В. Гринишин²
ORCID ID: ¹ 0000-0002-8628-3560, ² 0009-0003-6274-2800
Національний університет “Львівська політехніка”
Кафедра зовнішньоекономічної та митної діяльності

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДОКУМЕНТАРНИХ ФОРМ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ В УКРАЇНІ

<https://doi.org/10.23939/smeu2024.01.125>

© Моторнюк У. І., Гринишин В. В., 2024

Проаналізовано особливості використання документарних форм міжнародних розрахунків суб'єктами господарювання України, зокрема, переваги та недоліки, вимоги щодо використання документарних форм міжнародних розрахунків, а також основні напрями інноваційних підходів щодо вдосконалення їх застосування. Окреслено перспективи розвитку документарних форм міжнародних розрахунків в Україні. Розроблено етапи ухвалення рішення щодо використання документарного акредитиву під час здійснення експортної операції.

Ключові слова: міжнародні розрахунки; документарні форми міжнародних розрахунків; фінансові операції; комерційні операції; акредитив; інкасо.

Постановка проблеми

Регулювання міжнародних розрахунків є важливим елементом як національної, так і міжнародної валютних систем. Хоча документарні форми розрахунків є вирішальними для здійснення та регулювання міжнародних торговельних операцій, ефективність їх використання в Україні все ще недостатня. Незважаючи на тісні контакти між іноземними та українськими банками, вони створюють значні проблеми, оскільки останні часто відмовляються приймати гарантії та акредитиви іноземних банків.

Обмежена спроможність України пропонувати документарні розрахункові послуги є проблемою, яка потребує розв'язання додаткових банків. Через обмеження щодо його використання підприємства змушені вдаватися до використання іноземних банків, що призводить до збільшення витрат і часу на транзакції [1].

Викликає занепокоєння і недостатня кваліфікація експертів з документальних розрахунків. Українським підприємствам часто бракує знань і навичок у використанні цих механізмів, а банківські працівники можуть не мати потрібного професійного досвіду. Це створює труднощі для підготовки та оформлення документальних розрахунків, що також може призвести до підвищення ризику фінансових втрат для підприємств.

Крім того, є проблема недосконалого законодавства та неналежної нормативно-правової бази. Незважаючи на те, що в Україні є низка регуляторних актів, які контролюють міжнародні розрахунки, вони не завжди гарантують безпеку та захист бізнесу. Крім того, українські компанії часто не дотримуються міжнародних правил, що може перешкоджати спілкуванню з іноземними партнерами та обмежувати їхні перспективи на світовому ринку.

Актуальність дослідження

За сучасних умов глобалізаційних перетворень та поглиблення взаємозв'язків між країнами дослідження можливостей і проблем використання міжнародних розрахунків набуває все більшої актуальності й потребує підвищеної уваги, адже для досягнення підприємницького успіху цілком очевидне прагнення українських підприємств виходити на зовнішні ринки. Актуальність дослідження документарних форм міжнародних розрахунків в Україні вагома з кількох причин [2].

Міжнародні розрахунки є основою зовнішньоекономічної діяльності країни і впливають на її економічний стан та рівень розвитку. Серед документів, які можуть бути використані для створення міжнародних розрахунків, є векселі, гарантії та акредитиви. Використання цих форм дає змогу гарантувати легітимність і безпеку укладених договорів, мінімізувати ризики неплатежів і забезпечити захист українського бізнесу на світовій арені.

Через великий експортний ринок Україні потрібно домовитися з глобальними партнерами. Це має вирішальне значення. Вивчення документальних проявів міжнародних розрахунків допоможе зрозуміти їх поточний статус у країні та визначити потенційні рішення для покращення їхнього становища”.

Значущість документарних форм міжнародних розрахунків може зменшитися внаслідок поширення інтернет-технологій та цифрової економіки. Системи електронних платежів стали життєздатною альтернативою традиційним каналам, даючи змогу контрагентам здійснювати платежі без допомоги банків. Водночас такі платежі є менш надійними та потребують вирішення питання довіри між сторонами. Дослідження допоможе визначити, як використання документарних форм міжнародних розрахунків може адаптуватися до сучасного контексту та підтримувати надійність платежів.

Отже, дослідження використання документарних форм міжнародних розрахунків в Україні є значущим, оскільки воно відіграє вирішальну роль у зовнішньоекономічній діяльності країни, може посилюватися з розвитком цифрових технологій та гарантує надійність і безпеку українських підприємств у глобальні ринки.

Формулювання мети та завдань статті

Метою цієї статті є аналіз особливостей використання документарних форм міжнародних розрахунків суб'єктами господарської діяльності в Україні в умовах розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, гарантування безпеки та надійності постачальників і покупців.

Завдання такі: підтримка використання письмових документів для сприяння міжнародним угодам між підприємствами та бізнес-спільнотою в Україні, формулювання та виконання унікальних законів, які регулюють використання письмових звітів глобальних угод, підвищення кваліфікації експертів з міжнародних розрахунків та впровадження інноваційних технологій у цій сфері, з'ясування доступності та ефективності документальних документів щодо міжнародних розрахунків для українських господарських підприємств. Крім того, вказані цілі зосереджені на вдосконаленні міжнародних розрахунків в Україні, наближенні до міжнародних стандартів та зміцненні довіри до українського бізнесу в глобальному бізнес-середовищі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Останні дослідження та публікації щодо використання документарних форм міжнародних розрахунків в Україні зосереджені переважно на двох аспектах: ефективності та безпеці таких операцій. Як відомо, документарні форми міжнародних розрахунків, до яких належать акредитиви та інкасо, є поширеним інструментом для ведення міжнародного бізнесу та забезпечення переказу коштів. Однак вони також мають свої обмеження та ризики. Деякі дослідження висвітлюють ефективність використання документованих форм міжнародних рішень в Україні. Вони показують, що такі операції корисні для бізнесу, особливо з обіговими коштами в іноземній валюті або з зовнішньоекономічною діяльністю. Документарні форми міжнародних розрахунків сприяють знижен-

ню ризику неплатежу і мінімізують можливі втрати через фінансові ризики. Проте деякі дослідники турбуються про безпеку таких операцій. Вони зазначають, що документація міжнародних розрахунків може бути вразливою для шахрайства та підробки. Недостатній контроль за цими операціями в деяких країнах може створити ризики для банків і підприємств.

Вказану тематику висвітлено в працях науковців В. В. Дячек, О. Д. Колосовської, В. С. Оніщенко, В. В. Зянько, П. В. Пузирьової, М. А. Панченко та інших.

Крім того, досліджуються та аналізуються досягнення України у сфері регулювання міжнародних розрахунків у межах європейської та світової інтеграції. У дослідженні національна система розрахунків порівнюється з міжнародними стандартами, такими як стандарти Міжнародної торгової палати (ICC) і стандарти Системи міжнародних платежів (SWIFT). Такий аналіз допомагає визначити потреби у вдосконаленні системи міжнародних розрахунків України та запропонувати заходи для покращення.

Загалом останні дослідження та публікації свідчать про те, що використання документарних форм міжнародних розрахунків в Україні має свої переваги та ризики. Деякі дослідники наголошують на потребі регулювання та контролю таких операцій для гарантування безпеки та ефективності. Все це сприяє подальшому розвитку системи міжнародних розрахунків України та її відповідності нормам і стандартам на міжнародному рівні.

Виклад основного матеріалу дослідження

Міжнародні розрахунки здійснюються в різних валютах, і тому, з одного боку, на їх ефективність впливає динаміка валютних курсів, а з другого боку, нормальне функціонування товарно-грошових відносин можливе тільки в умовах вільного обміну національної валюти на валюти інших країн. Особливістю міжнародних розрахунків є те, що держава використовує певні валютні обмеження, які полягають у використанні законодавчих та адміністративних заборон, лімітування і регламентації операцій резидентів і нерезидентів з валютою й іншими валютними цінностями. Документарний характер міжнародних розрахунків передбачає здійснення платежів тільки проти пред'явлення належно оформлених комерційних та фінансових документів [3].

Аналізуючи переваги використання документарних форм міжнародних розрахунків в Україні, треба виокремити такі:

По-перше, це забезпечення безпеки та контролю ризиків: документарна форма міжнародних розрахунків дає змогу компаніям уникнути можливих фінансових ризиків, оскільки всі сторони мають виконати свої зобов'язання перед отриманням платежу. Це зменшує ризик несплати та можливість шахрайства.

По-друге, це простота використання: документарні форми міжнародних розрахунків дуже прості у використанні, оскільки вони ґрунтуються на стандартній міжнародній практиці та протоколах, таких як Загальні правила та практика для певних документів (UCP 600) і Загальні правила та практика для платежів авіакомпаній (UCP 600).

По-третє, документарна форма широко використовується в міжнародних розрахунках та є стандартом для багатьох міжнародних комерційних операцій. Вони використовуються у більшій частині галузей і дають змогу компаніям швидко й ефективно здійснювати міжнародні платежі.

Четвертим та останнім пунктом щодо переваг використання документарних форм міжнародних розрахунків в Україні ми відзначили прозорість: документарна форма міжнародного розрахунку дає змогу сторонам зрозуміти умови угоди та їхні відповідні зобов'язання. Це допомагає уникнути можливих непорозумінь і конфліктів між сторонами.

Проте документарні форми міжнародних розрахунків містять низку хиб, зокрема, для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

До першого та найголовнішого недоліку можна віднести велику затратність: документарні форми міжнародних розрахунків можуть бути дорожчими порівняно з іншими формами міжнарод-

них платежів, що своєю чергою пов'язано з додатковими витратами на підготовку та перевірку документів, з-поміж яких документи, які треба надати банку для виконання розрахунку.

Другим недоліком є високий ступінь відповідальності: використання документарних форм міжнародних розрахунків потребує від кожної сторони точно виконувати свої зобов'язання, в тому числі вчасну доставку документів та дотримання умов угоди. Невиконання будь-якого з цих зобов'язань може призвести до затримки платежів і можливих штрафів.

Третій недолік – обмежений доступ до фінансових ресурсів: міжнародні способи оплати з використанням документів можуть ускладнити підприємствам мобілізацію капіталу, оскільки банки мають суворі вимоги щодо перевірки. Це може бути обмеженням для малих і середніх підприємств з обмеженими ресурсами.

Четвертий недолік – це, звичайно, вартість часу: форми обробки міжнародних документів можуть зайняти багато часу, щоб підготувати, перевірити та опрацювати документи. Це особливо важливо, якщо розрахунок передбачає великі суми грошей і складні операції. Такі затримки можуть вплинути на швидкість роботи та потенційно негативно вплинути на бізнес-процеси компанії.

Використання документарних форм міжнародних розрахунків сприяє розвитку бізнесу в будь-якій країні, проте потребує дотримання певних вимог та процедур. В Україні використовуються різні форми міжнародних розрахунків, зокрема документарні. 2021 року Національний банк України вніс зміни до регулятивного акту, що регулює процедуру здійснення таких операцій [4].

Наразі триває робота над подальшим розвитком системи, зокрема, йдеться про переведення Системи електронних платежів (далі – СЕП) на сучасні міжнародні стандарти обміну фінансовими повідомленнями і впровадження нових інноваційних інструментів безготівкового переказу коштів. Насамперед йдеться про впровадження стандартів IBAN та ISO 20022, що передбачає сучасний технологічний інструментарій (XML), наскрізну обробку платежів, нові функціональні можливості, гармонізацію системи з європейською та міжнародною платіжною інфраструктурою, директивами та стандартами.

Серед пріоритетів осучаснення СЕП – запровадження миттєвих платежів; створення підґрунтя для цілодобової роботи системи у форматі 24/7; докорінне оновлення системи криптографічного захисту інформації Національного банку; розширення функціональності та інформаційної складової частини повідомлень.

“Усі ці новації значно підвищать швидкість, якість і надійність проведення платежів, безпеку і конфіденційність фінансової інформації, а також сприятимуть інтеграції України до європейського платіжного простору, вільному руху капіталів та іноземних інвестицій”, – пояснив директор Департаменту інформаційних технологій Національного банку.

Відповідно до Стратегії Національного банку України до 2025 року, дорожньої карти розвитку Системи електронних платежів Національного банку України, враховуючи отримання Україною статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу, Національний банк України з 1 квітня 2023 року здійснив переведення СЕП на нове покоління СЕП-4 (версія СЕП-4.0), яке побудоване на базі міжнародного стандарту ISO 20022.

Міжбанківські платіжні операції здійснюються через СЕП-4 у режимі 24/7/365.

Програмне забезпечення та інфраструктурне середовище СЕП-4 розроблено та впроваджено Департаментом інформаційних технологій Національного банку України.

Перехід на СЕП-4 є важливою технологічною передумовою для подальшого якісного розвитку платіжної інфраструктури України. Зокрема, це дасть змогу розширити функціональність СЕП і гармонізувати її роботу з правилами Європейського Союзу [5].

Водночас Національний банк уточнив порядок виконання міжбанківських платіжних операцій в Україні в національній валюті через систему електронних платежів Національного банку України (СЕП). Зокрема, внесено зміни до Постанови Правління Національного банку України від 3 березня 2023 року № 16 “Про затвердження Інструкції про виконання міжбанківських платіжних операцій в Україні в національній валюті”. Крім зазначеного, Національний банк відтермінував тер-

мін набуття чинності пункту 58 Інструкції № 16 щодо обов'язку учасника СЕП зарахувати кошти за платіжною операцією на рахунок отримувача протягом години з моменту зарахування цих коштів на технічний рахунок цього учасника СЕП у Центрі оброблення СЕП (ЦОСЕП) з 1 квітня 2024 року на 1 січня 2025 року.

Таке відтермінування дасть змогу учасникам СЕП здійснити потрібні доопрацювання їх систем автоматизації та перебудувати відповідні бізнес-процеси для забезпечення виконання вказаної вимоги.

Зазначені зміни затверджені Постановою Правління Національного банку України від 27 березня 2024 року № 36, яка набула чинності 29 березня 2024 року.

Регулятивні вимоги щодо використання документарних форм міжнародних розрахунків передбачають:

1. Доцільність використання форми розрахунку. Кожен контракт має мати чітке визначення фінансової форми розрахунку, яку використовують сторони.

2. Доручення та повноваження. Треба чітко визначити повноваження відповідних осіб та підтвердження їх права підпису на виконання операції.

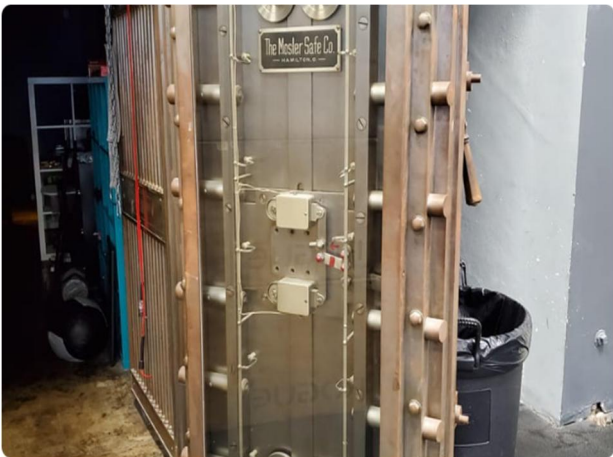
3. Відповідальність сторін. Під час здійснення операції кожна зі сторін відповідальна за дотримання умов контракту. У разі порушення умов контракту, сторона може бути позбавлена договірних гарантій.

Застосування документарних форм міжнародних розрахунків суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в Україні потребує захисту інтересів сторін цього процесу.

Автономна позиція (АП) – це незалежне зобов'язання банку-емітента платіжного документа про виконання оплати згідно з умовами контракту, незалежно від будь-якої іншої угоди чи розташування учасників операції.

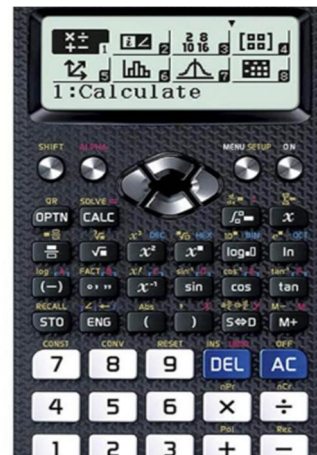
АП випускається з переліком вимог, які має виконати один з учасників операції. Банк-емітент гарантує їх виконання та оплату, що забезпечує додаткову гарантію операції.

На рис. 2 відображено засоби безпеки та мінімізування фінансових ризиків під час застосування документарних форм міжнародних розрахунків.

Збереження безпеки:

Банки використовують засоби гарантування безпеки для збереження фінансових операцій та захисту інформації про клієнтів.

Контроль ризиків:

Банки мають комплексну систему контролю фінансовими ризиками, пов'язаними з документарними формами міжнародних розрахунків. Це дає змогу зменшити ризики, пов'язані з виконанням умов контракту.

Рис. 1. Засоби безпеки та мінімізування фінансових ризиків під час застосування документарних форм міжнародних розрахунків

Digital-трансформації – це зміни мислення в умовах нової цифрової економіки, де організаційні структури адаптуються до новітніх умов і переваг нового суспільства діджитал-економіки, що трансформує наявні схеми ведення бізнесу в умовах цифрової реальності на основі даних [6].

До інновацій у використанні документарних форм міжнародних розрахунків треба зарахувати:

1. Електронні платежі: використання електронних платежів забезпечує швидкість та ефективність міжнародних розрахунків.

2. Фінансова безпека: стандарти SWIFT та інші інструменти забезпечують фінансову безпеку у проведенні міжнародних розрахунків.

3. Інтернет-банкінг: технології інтернет-банкінгу спрощують процес проведення операцій, значно скорочуючи час, потрібний для розрахунків.

Розвиток інноваційних підходів у застосуванні документарних форм міжнародних розрахунків має зосередити увагу на таких напрямках: використання блокчейну, укладання розумних контрактів, застосування штучного інтелекту (рис. 2).

Блокчейн

Використання блокчейну у міжнародних розрахунках може зменшити час та вартість операцій, уникнувши додаткових комісій і посередників.

Розумні контракти

Розумні контракти забезпечують безпеку та автоматизацію процесу міжнародних розрахунків, спрощуючи процедури.

Штучний інтелект

Застосування штучного інтелекту у міжнародних розрахунках може покращити аналітику та прогнозування ринкових тенденцій.

Рис. 2. Основні напрями розвитку інновацій у здійсненні міжнародних розрахунків в Україні

До переваг застосування документарних форм міжнародних розрахунків в Україні можна зарахувати:

1. Захист прав та інтересів сторін. Документарні форми міжнародних розрахунків забезпечують захист прав та інтересів бізнесу, спрощуючи процес укладання договору з партнером з іншої країни.

2. Підвищення довіри. Використання документарних форм міжнародних розрахунків забезпечує підвищення довіри між контрагентами у процесі співпраці та проведення бізнесу.

3. Міжнародний стандарт. Стандарти SWIFT забезпечують міжнародний стандарт у проведенні операцій та спрощують їх відстежування.

Використовуючи акредитивну форму міжнародних розрахунків під час здійснення експортної діяльності, вітчизняним суб'єктам господарської діяльності треба зважати на те, що банки сплачують лише суму, зазначену в акредитиві, навіть якщо стягуються вищі витрати на доставку, страхування чи інші чинники, що підтверджуються документально. Також банкам треба скористатися такою послідовністю етапів прийняття рішення щодо використання документарного акредитиву під час здійснення експортної операції (рис. 3):

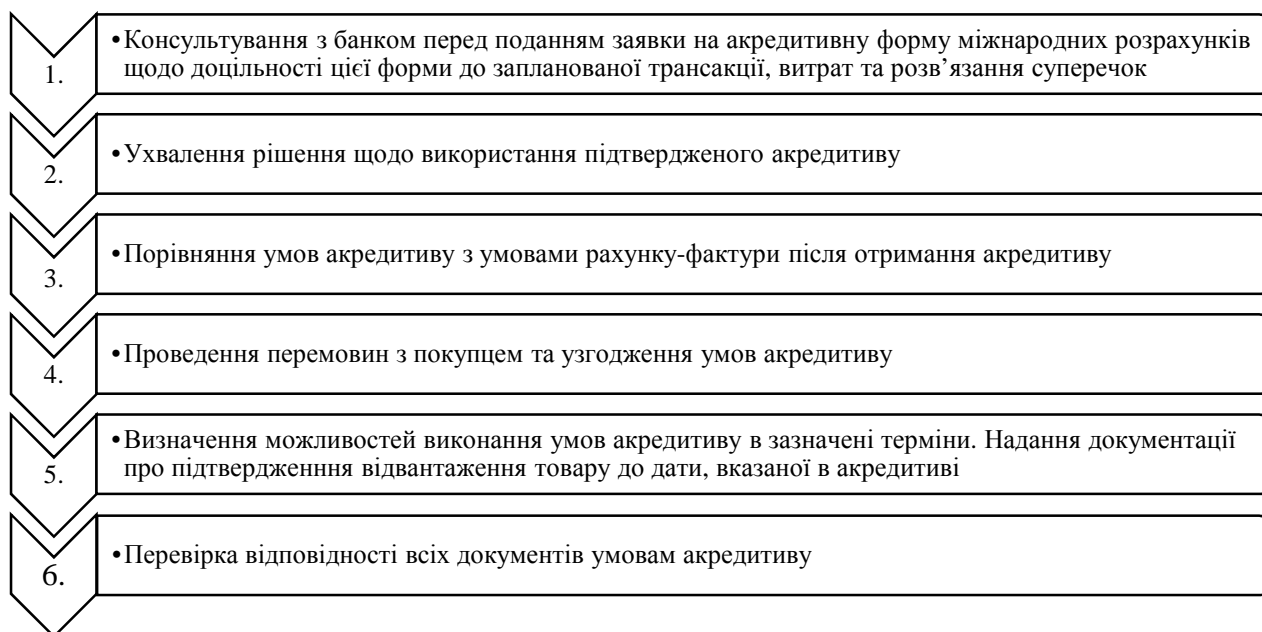

Рис. 3. Рекомендовані етапи процесу ухвалення рішення щодо використання документарного акредитиву під час здійснення експортної операції

Примітка: власна розробка

До перспектив розвитку документарних міжнародних розрахунків в Україні треба зарахувати:

1. Безконтактні платежі. Розвиток технологій безконтактних платежів може забезпечити ще швидші та зручніші міжнародні розрахунки.

2. Біометрична ідентифікація. Застосування біометричних технологій у міжнародних розрахунках може забезпечити ще більший рівень безпеки та здійснювати платежі за допомогою власного тіла.

3. Машинне навчання. Використання технології машинного навчання дає змогу оперативно аналізувати та прогнозувати ринкові тенденції, покращуючи якість стратегічних рішень у міжнародних розрахунках.

Треба визнати, що міжнародні системи переказу коштів, створених нерезидентами, є різновидом вузькоспеціалізованих систем. На відміну від них, більш перспективними вважаються міжнародні системи, що забезпечують здійснення платежів та розрахунків між державами. Приклад такої системи – Європейська система центральних банків (TARGET), а також SEPA як єдина платіжна зона платежів у євро. Якраз у межах SEPA формується підґрунтя для загальноєвропейського ринку банківських платіжних карток. Отже, ця система забезпечує розрахунки в євро між країнами Європейського Союзу та доступ до неї комерційних банків цих держав [6].

Висновки

У цій статті проаналізовано використання документарних форм міжнародних розрахунків в Україні, що є важливим та неодмінним чинником забезпечення ефективного та безпечного здійснення зовнішньоекономічної діяльності, особливо в умовах підвищеної волатильності міжнародного зовнішнього середовища.

Перевагою документарних форм міжнародних розрахунків є те, що вони забезпечують високий рівень захисту інтересів сторін угоди. Вони дають змогу уникнути ризиків, пов'язаних з несплатою поставки товару, недостовірною інформацією про стан і якість товару, можливі зміни цін або курсу валют та інші потенційні проблеми.

Використання документарних форм міжнародних розрахунків також забезпечує довіру між сторонами через контроль за дотриманням умов угоди.

Однак використання документарної форми розрахунків також може бути складним й іноді незручним процесом, оскільки потребує певної взаємодії з папером і дотримання певних процедур. Крім того, ця форма розрахунків може бути дорогою через комісійні та інші витрати, пов'язані з банківськими операціями.

Україна, як держава з високим рівнем залучення до міжнародних економічних зв'язків, активно використовує документарні форми міжнародних розрахунків, підтвердженням чого є велика кількість банків, що пропонують ці послуги, та зростання обсягів зовнішньої торгівлі. Отже, використання документарних форм міжнародних розрахунків в Україні вигідне і потрібне для забезпечення безпеки та ефективності зовнішньоекономічних операцій. Однак це потребує певної дисципліни та додаткових витрат.

Загалом питання використання документарних форм міжнародних розрахунків в Україні потребує вирішення через удосконалення нормативно-правової бази, проходження сертифікаційних курсів, підвищення кваліфікації спеціалістів, збільшення кількості банків, що надають послуги щодо використання документарних форм міжнародних розрахунків. Це допоможе гарантувати безпеку та ефективність зовнішньоекономічної діяльності українських компаній.

Перспективи подальших досліджень

У подальших дослідженнях треба зосередити увагу на проблемах та перспективах використання різновидів документарних форм міжнародних розрахунків, а також розвитку інноваційних підходів у здійсненні міжнародних розрахунків. На окрему увагу заслуговує вивчення світового досвіду використання як документарних, так і недокumentарних форм міжнародних розрахунків та проблем правового регулювання цього процесу. В умовах розвитку міжнародних кредитних відносин у подальших дослідженнях треба проаналізувати особливості використання документарного акредитиву як однієї з форм міжнародного кредитування.

Список літератури

1. Дячек В. В., Колосовська О. Д., Оніщенко В. С. Особливості використання форм міжнародних розрахунків українськими підприємствами під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 21. С. 70–76.
2. Зянько В. В. Форми міжнародних розрахунків та їх використання в Україні. Сучасні тенденції розвитку фінансових та інвестиційно-інноваційних процесів в Україні: Міжнародна науково-практична конференція. 2021. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/fiip/fiip2021/paper/viewFile/11230>
3. Panchenko M. A., Puzyrova P. V. The concept and features of the basic forms of calculations used in international trade. *Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості*. II Всеукраїнська конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених. 2021. Т. 2. С. 29–37. URL: https://er.knuid.edu.ua/bitstream/123456789/19573/1/Innovatyka2021_V2_P029-037.pdf
4. Національний банк України. Упровадження стандарту ISO 20022 URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/project-iso20022>
5. Національний банк України. Порядок виконання міжбанківських платіжних операцій через СЕП. 2024. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/оновлено-poryadok-vikonannya-mijbankivskih-platijnih-operatsiy-cherez-sep>
6. Соченко Є. В. Інновації у документарних формах міжнародних розрахунків. *Діджиталізація міжнародних розрахунків в умовах кризових явищ світової економіки*. 2020. Вип. 59–1. С. 51–60. URL: http://bses.in.ua/journals/2020/59_1_2020/11.pdf

References

1. Dyachek, V. V., Kolosovska, O. D., Onishchenko, V. S. (2018). Peculiarities of the use of forms of international settlements by Ukrainian enterprises during foreign economic activities. *Global and national economic problems*. Issue 21. P. 70–76. [In Ukrainian].
2. Zyanko, V. V. (2021). Forms of international settlements and their use in Ukraine. Modern trends in the development of financial and investment-innovation processes in Ukraine: International Scientific and Practical Conference. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/fiip/fiip2021/paper/viewFile/11230> [In Ukrainian].

3. Panchenko, M. A., Puzyrova, P. V. (2021). The concept and features of the basic forms of calculations used in international trade. II All-Ukrainian Conference of High Education Graduates and Young Scientists. V. 2. P. 29–36. URL: https://er.knuid.edu.ua/bitstream/123456789/19573/1/Innovatyka2021_V2_P029-037.pdf [In English].

4. National Bank of Ukraine. Implementation of the ISO 20022 standard URL: <https://bank.gov.ua/ua/-payments/project-iso20022> [In Ukrainian].

5. National Bank of Ukraine. The procedure for performing interbank payment transactions through SEP. 2024. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/onovleno-poryadok-vikonannya-mijbankivskih-platijnih-operatsiy-cherez-sep> [In Ukrainian].

6. Sotchenko, E. V. (2020). Innovations in Documentary Forms of International Settlements. Digitization of international calculations in the conditions of crisis phenomena of the world economy. Issue 59–1. P. 51–60. URL: http://bses.in.ua/journals/2020/59_1_2020/11.pdf [In Ukrainian].

U. I. Motorniuk, V. V. Hrynyshyn
Lviv Polytechnic National University
Department of Foreign Trade and Customs

FEATURES OF USING DOCUMENTARY FORMS OF INTERNATIONAL SETTLEMENT IN UKRAINE

© *Motorniuk U. I., Hrynyshyn V. V., 2024*

The peculiarities of the use of documentary forms of international settlements by economic entities of Ukraine are analyzed, in particular, advantages and disadvantages, requirements for the use of documentary forms of international settlements, as well as the main directions of innovative approaches to improving their application. The prospects for the development of documentary forms of international settlements in Ukraine are outlined. The stages of decision-making regarding the use of a documentary letter of credit in the implementation of an export operation have been developed.

This article analyzed the use of documentary forms of international settlements in Ukraine, which is an important and necessary factor in ensuring the effective and safe implementation of foreign economic activity, especially in conditions of increased volatility of the international environment.

The advantage of documentary forms of international settlements is that they provide a high level of protection of the interests of the parties to the agreement. They allow you to avoid risks associated with non-payment of goods delivery, unreliable information about the condition and quality of goods, possible changes in prices or exchange rates and other potential problems.

The use of documentary forms of international settlements also ensures trust between the parties by monitoring compliance with the terms of the agreement. However, using a documentary form of settlement can also be a complex and sometimes inconvenient process, as it requires some interaction with paper and compliance with certain procedures. In addition, this form of payment can be expensive due to commissions and other costs associated with banking transactions.

Ukraine, as a state with a high level of involvement in international economic relations, actively uses documentary forms for international settlements. This is confirmed by the large number of banks offering this service and the growth of foreign trade volumes. Thus, the use of documentary forms of international settlements in Ukraine is beneficial and necessary to ensure the safety and efficiency of foreign economic transactions. However, it requires some discipline and additional costs.

In general, the issue of the use of documentary forms of international settlements in Ukraine requires attention and resolution by improving the legal framework, passing certification courses, improving the qualifications of specialists, and increasing the number of banks that provide services for the use of documentary forms of international settlements. This will help ensure the safety and efficiency of foreign economic activity of Ukrainian companies.

Keywords: international settlements; documentary forms of international payments; financial and commercial operations; foreign economic activity; letter of credit; collection.